

УДК 339.166.5:347.77

Чудийович Г.В. – ст.гр. ОА-34

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Науковий керівник: асист. Гурська О.М.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства питання інтелектуальної власності перетворилося на критичне для кожного великого підприємства та держави. Інтелектуальна власність почала здійснювати значний вплив на економічну діяльність підприємств, стала її невід'ємною частиною.

Необхідність оцінки її вартості виникає у разі внесення її до інноваційних, інвестиційних проектів; у разі розширення ринків збуту, у разі страхування, передачі інтелектуальної власності в заставу з метою отримання кредитів; у разі банкрутства підприємства в процесі його ліквідації з метою задоволення позовів кредиторів.

Останнім часом різниця між балансовою та ринковою вартістю капіталу постійно збільшується за рахунок того, що в бухгалтерському обліку відповідно до діючих стандартів відображається лише незначна частина інтелектуального капіталу (як складової – об'єктів інтелектуальної власності) у вигляді нематеріальних активів. Відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» придбаний або отриманий нематеріальний актив відображається в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

Зараз на балансі українських підприємств частка об'єктів інтелектуальної власності, у середньому, не перевищує 1%. В статті «нематеріальні активи» бухгалтерських балансів більшості вітчизняних підприємств відображаються незначні суми (вартість ліцензій, комп'ютерних програм) або ставиться прочерк. Відповідно більша частина об'єктів інтелектуальної власності не відображається у бухгалтерському обліку, тобто вона не введена до господарського обігу.

Елементом механізму введення об'єктів інтелектуальної власності в обіг, що впливає на фінансовий результат від його використання, є оцінка вартості. З економічної точки зору основне призначення інтелектуальної власності полягає в отриманні прибутку чи іншої користі від використання її об'єктів. Для цього необхідно ввести їх до господарського обігу, відобразити в обліку попередньо оцінивши їх вартість. Після оцінки, вони перетворюються на товар, тобто їх можна продати, передати під заставу для отримання кредиту, розширити (збільшити) власний капітал за рахунок внесення до статутного фонду іншого господарського товариства тощо.

Процес визначення цінності об'єкта інтелектуальної власності надзвичайно складний. Оцінюються права на даний об'єкт з точки зору, по-перше, територіального, по-друге часового (строкового) характеру, по-третє, існуючих реалій. Кожен вид інтелектуальної продукції нематеріального характеру має власний зміст і форму, що дуже ускладнює ідентифікацію предмету оцінки. На нашу думку необхідно врегулювати законодавчо-нормативну базу по обліку інтелектуальної власності, а також удосконалити документування нематеріальних активів.